

INTERVJU / Gašper Krajnc, stripar in ilustrator

Koroško poletje dolgih senc

✂ Ingrid Mager

Gašper Krajnc je zapustil varno službo na Športu TV in se povsem osredotočil na svojo ljubiteljsko strast – strip. Svojega prvega *Mode: Imagination* je leta 2013 odnesel na 11. mednarodni festival stripov v Beogradu, prvi knjižni stripovski prvenec *RITE (Obred)* je izdal v samozaložbi tri leta pozneje, še dve leti pozneje je sledil njegov prvi dolgotrajni risoroman *Malgaj*. Zdaj pod okriljem založbe VigeVageKnjige izhaja njegova »ptičja trilogija«. Za prvi risoroman *Mestne ptice* (2020) je prejel zlatirepca za najboljši izvirni strip leta za odrasle, drugi risoroman *Vaške ptice* je izšel pred kratkim in ponovno žanje pohvale kritikov, tretji del pa je še v nastajanju.

Osrednji protagonist trilogije ilustrator Ambrož se mora v *Mestnih pticah* odločiti, kako bo po svojem tridesetem letu sploh živel, in za to prevzeti odgovornost. V *Vaških pticah* pa se spopada z ustvarjalno krizo, zato se po navdih vrne domov, na Koroško. *Vaške ptice* so tudi nekakšen etnološki dokument Koroške: avtor ujame pristno dinamiko medsebojnih odnosov v starem koroškem narečju, dokumentirane so krajinske in biodiverzitetne značilnosti, elementi tradicionalne koroške kuhinje. Odpre pa tudi nezaceljene rane posledic druge svetovne vojne, ki je to območje ob meji še posebno krvavo zaznamovala.

Vaške ptice so vaše ljubezensko pismo Koroški in lepotam njene pokrajine, je zapisala urednica zbirke Anja Zag Golob. Bi še kaj dodali?

O ljubezenskem pismu sem se pravzaprav najprej izrekel sam. Zelo sem si želel, da bi to naklonjenost do domačih krajev ob branju začutili predvsem ljudje na Koroškem. Šele skozi proces risanja sem namreč ugotovil, da to počnem nezavedno. To je moj pogled na Koroško in zdi se mi, da ljudje, ki smo od tam odšli, nanjo gledamo nekoliko drugače. V naravi na Koroškem se počutim domače, med ljudmi pa ne vedno. Včasih dobim čuden občutek, da nisem več eden izmed njih, kar je težko sprejeti. Sam

se še vedno počutim Korošec.

Koliko avtobiografskega je v glavnem liku ptičje trilogije Ambrožu?

Lik mi je zelo podoben, tudi vizualno, a to nisem jaz. Sebe uporabljam za referenco, kot neko berglo njemu, ker je zame tako najlažje. Saj tudi drugi avtorji sebe upodobijo v marsikaterem liku, ta praksa je poznana v tujini, sploh v Ameriki. Pri nas se ob to marsikdo spotakne, kot bi želeli slišati, da sem Ambrož ravno jaz. Morda to izhaja iz potrebe videti v življenja drugih. Ambrož je dosti bolj umirjen, medtem ko imam sam še drugačne narave. Prej morda, da bi si želel biti takšen kot on.

V Mestnih pticah ste se z barvami nekoliko poigrali, za Vaške ptice pa ste izbrali precej zamolke tone. Vaše koroško poletje je polno dolgih senc. Slikar in grafik Zoran Ogrinc je rekel, da gre za barve v molu. Mislím, da se Korošcem zdijo te barve domače, črpam pa jih iz sebe. Premočne barve mi ne ustrezajo pri moji risbi. Največje težave so mi delale fasade hiš, ki jih danes odevajo v nemogoče kričeče barve. Ko sem za gostilno skušal uporabiti svetlo zeleno, barvo limete, sem se spravljal v dilemo: ali hočem biti zvest sebi ali zvest okolici. In sem potem ubijal in ubijal tisto barvo do točke, da je dobila nenasičen, breskvast ten. Poletja doživljam kot barvno pusta, četudi ta čas simbolizira veselje, dopuste. V *Vaških pticah* sem hotel ustvariti žalostno, otožno, nostalgčno poletje, ki pa vseeno vzbuja neko pričakovanje. Poletje brez oblakov. Tak občutek umirjenega poletja s pridihom melanholije me je denimo preveval pri filmu *Jebiga*.

Kaj pravzaprav simbolizirajo vrane in druge ptice v vaših stripih?

Ko sem nekega vročega poletja vrabca na balkonu, ki mi je nenehno »utrujal«, nagnal z metlo, sem imel potem slabo vest. Na nič krivo bitje sem stresel svojo tesnobo. Ptice v mojih stripih so nastale iz jeze, upora, nemoči. Drugače pa sem zgolj njihov opazovalec. Tudi one so naše opazovalke, denimo vrane v *Vaških pticah* so s svojim oglašanjem napovedovalke dogodkov, so tudi ne-

kakšne kronistke družine, o kateri pišem, njihove tragične zgodbe. Kajti že vrsto desetletij živijo na istem drevesu ob hiši. Zgodbe o tem, kaj se je nekoč zgodilo, se ne prenašajo iz roda v rod le med ljudmi, temveč tudi med vranami.

Razmeroma pozno, pri 25 letih, ste se odločili postati stripar. Kako to?

Strast do stripa se je v meni prebujala zelo počasi. Seveda je že v osnovni šoli veljalo, da imam talent za risanje, ampak talent je le deset odstotkov poti, vse preostalo je delo, garanje. V vsaki umetniški, športni ali kateri koli drugi panogi je tako. Verjamem v to, da se lahko s trdim delom naučijo risati tudi tisti brez talenta, s trdim delom se da postati zares dober. Marsikdo se raje zadovolji z višjo plačo, kot da bi delal nekaj, kar ga dejansko veseli. Vse življenje lovimo srečo, ampak ne da se biti ves čas srečen, v življenje je treba spustiti tudi občutke nesreče, ker se potem tudi sreča bolj ceni. Če delaš nekaj, ob čemer se konec dneva počutiš izpopolnjenega, se počutiš tudi samozavestno. Iz tega pa morda pride tudi sreča.

Je dejstvo, da ste samouk, prednost ali slabost?

Če si samouk, imaš v glavi pač bolj divji zahod. Ne naučiš se risati po pravih, temveč si postavljaš svoja pravila. Ampak še vedno mora biti nazadnje rezultat enak tistemu, do katerega bi prišel po predpisanih pravilih. Na drugačen način vidiš stvari, ker si si jih razložil tako, da jih najlažje razumeš. Formalna izobrazba nauči, kako vlečeš linijo, kako narišeš človeško telo, ko pa se učiš sam, iščeš čim več virov znanja – prek interneta, v knjižnici. Na začetku se zgleduješ po drugih ustvarjalcih, se pri njih učiš anatomije, nakar ugotoviš, da tako ne bo šlo, in se podaš k osnovam tehnike risanja. In če imaš v sebi strast, to potem vadiš tako dolgo, da osvojiš znanje. Internet ponuja ogromno možnosti, kako se naučiti risati, ne da bi sedel na akademiji. Seveda pa na akademiji pridobiš zelo močne temelje.

Menda zelo dobro poznate ameriško

sceno na področju stripa.

Kako razgibana je?

Od teh striparjev sem se učil. Kot samouk sem iskal vplive tam, kjer sem se počutil najbolj domače, in to je bil vedno ameriški strip. Vendar me ne zanimajo njihovi mainstream stripi s superheroji, temveč grozljivke, znanstvena fantastika, drame. Pravzaprav sledim samim avtorjem, prek instagrama recimo vidim, kaj naredijo, in kar mi je všeč, nabavim. Včasih so bili ti striparji doma na twitterju, zaradi toksičnosti tega omrežja so se potem prestavili na instagram, trenutno pa so na novem družbenem omrežju, ki pa

ga ne najdem; očitno je namenjen samo Američanom. Zanimivo je, da tudi Studio DC, kjer nastaja Superman, prek hčerinske založbe Vertigo izdaja kriminalne, dramatične stripe, skratka drugačne stripe, da zadostijo tudi drugačnim okusom.

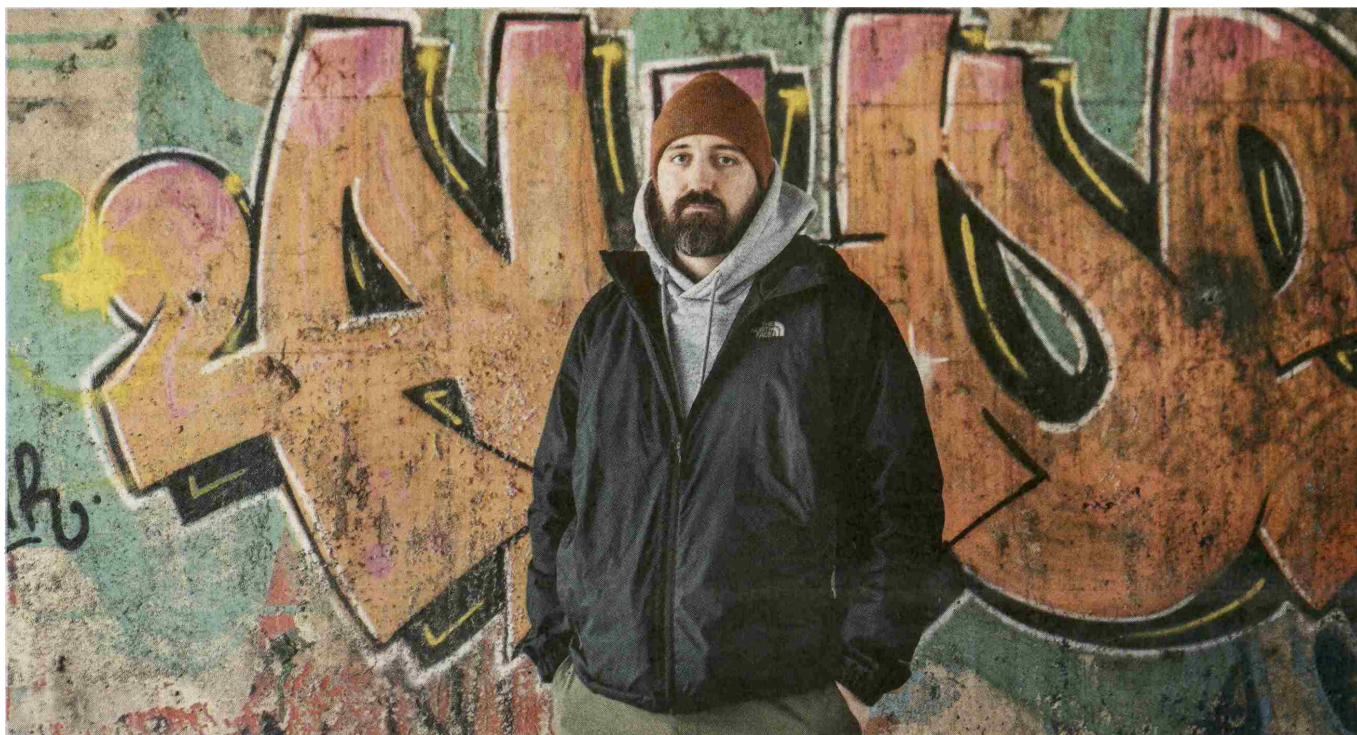
Ste brali tudi Alana Forda, Zagorja ..., ki so bolj del tradicije v našem prostoru?

Sploh ne, Alan Ford mi je tuj, niso mi všeč format, risba, zgodbe. Nekaj izvodov teh stripov imam doma, ker jih včasih dobim za darilo. Morda mi je Dylan Dog še najbližji, je najbolj moderen. Ti stripi so všeč starejši

generaciji od mene. Medtem ko sem sam vedno iskal »svoj« strip. x

Če si samouk, imaš v glavi pač bolj divji zahod. Ne naučiš se risati po pravilih, temveč si postavljaš svoja pravila. Ampak še vedno mora biti nazadnje rezultat enak tistemu, do katerega bi prišel po predpisanih pravilih.

Lik mi je zelo podoben, tudi vizualno, a to nisem jaz. Sebe uporabljam za referenco, kot neko berglo njemu, ker je zame tako najlažje.

Gašper Krajnc, stripar in ilustrator: V Vaških pticah sem hotel ustvariti žalostno, otožno, nostalgično poletje, ki pa vseeno vzbuja neko pričakovanje. Poletje brez oblakov.
 Anže Buh